

vaný k němu nedostavil, také ještě při něm. Jen tehdy, zřekne-li se žalobce zároveň nároku, může býti žaloba vzata zpět bez přivolení žalovaného až do konce ústního jednání. Žalobkyně však neprohlásila výslovně, že se vzdává žalobního nároku co do té jeho části, o níž žalobu omezuje. A poněvadž žalovaný k tomuto omezení, správně částečnému zpětvzetí žaloby nedal svůj souhlas, ba naopak tomu odporoval, nelze přihlížeti k jeho prohlášení (rozh. č. 9089 Sb. n. s.). Bylo proto dovolacímu rekursu vyhověno.

Čís. 16385.

Odpovědnost šoféra a závozníka za škodu nastalou výbuchem benzínu dopravovaného jako zásoba (reserva) pro jízdu s motorovým vozidlem ve skleněné nádobě (demijonu), nebylo-li šetřeno předpisů ministerského nařízení č. 12/1901 Sb. z. a n. a vybuchl-li benzin na místě, kam jej závozník uložil pro další potřebu.

Právnícká osoba (spotřební společenstvo), užívající při provozu podniku nákladního automobilu, jest odpovědna podle § 1315 obč. zák. za nezdatnost závozníka nákladního automobilu.

Administrativní a obchodní vedoucí spotřebního společenstva (konsumu) neodpovídá za to, že bylo opominuto postarati se o bezpečnou dopravu rezervního benzínu, nenáleželo-li to k jeho služebním povinnostem, ani za to, že přijal do služeb konsumního družstva neopatrného šoféra a závozníka, nebyla-li mu před tím jejich neopatrnost známa. Jeho zavinění nelze spatřovati ani v tom, že uvedené osoby nepoučil o zacházení s benzinem.

(Rozh. ze dne 12. října 1937, Rv I 670/36.)

Dne 2. července 1931 jel žalovaný šofér Roman B. a závozník František N. nákladním automobilem, patřícím žalovanému konsumnímu družstvu K., jehož vedoucím jest František P., do M. a stanulo před domem žalobcových rodičů v M., kde byla filiálka žalovaného společenstva. Automobil byl určen k tomu, aby se ním po dva dny dovážel písek na novostavbu filiálky v M., a měl proto s sebou zásobu 30 l benzínu. Jmenovaný závozník složil láhev s benzinem, poněvadž měla býti uskladněna v uvedeném domě a odtud měl býti potřebný benzin brán k jízdám s pískem. Teprve v domě byla zpozorována trhlinka v láhvi a z ní prýštil benzin, který se rozlil i po pekárně s chodbou sousedící, a při tom došlo k výbuchu, při němž žalobce utrpěl popáleniny. Tvrdě, že benzin nebyl dopravován tak, jak je předepsáno § 14 min. nař. č. 12/1901 ř. z., a že za to jsou odpovědni jak žalovaný šofér a vedoucí konsumu, tak žalované společenstvo, první dva proto, že se nepostarali o řádné bezpečnostní opatření při dopravě benzínu, neboť benzin byl ve skleněné nádobě uložený v příliš velikém koši, vyplněném jen trochou slámy, a žalované společenstvo proto, že užívalo při provozu automobilu nezdatných osob, domáhá se žalobce zaplacení 89.567 Kč s pří-

slušenstvím z důvodu náhrady škody. Soud první stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu proti všem třem žalovaným. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaného společenstva a správce konsumu Františka P. a napadený rozsudek stran nich potvrdil, kdežto v příčině žalovaného Romana B. neuznal žalobní nárok po právu.

Nejvyšší soud na dovolání I. žalobce, II. žalovaného společenstva a III. správce konsumu Františka P. I. obnovil rozsudek první stolice stran žalovaného Romana B., II. dovolání žalovaného společenstva nevyhověl a III. zamítl žalobu proti správci konsumu Františku P.

D ů v o d y:

K I. Žalobcovo dovolání jest odůvodněno s hlediska dovolacích důvodů rozporu se spisy a nesprávného právního posouzení (§ 503 č. 3, 4 c. ř. s.). Odvolací soud opominul položití za předpoklad pro posouzení zavinění žalovaného Romana B. rozhodující skutečnosti, které jsou obsahem spisů; takto je položen rozhodující částí rozsudku za základ skutkový předpoklad, který je v rozporu s procesními spisy. Na žalobcovo tvrzení, že žalovaný Roman B. měl jako šofér povinnost přesvědčiti se o řádném zabalení balonu s benzinem a sám jej, bylo-li toho potřeba, řádně zabaliti, udala žalovaná strana (všichni tři žalovaní shodně), že šofér Roman B. a závozník František N. vzali s sebou silný skleněný demijon, uložený v proutěném koši, vystlaném slamou, a v něm jako rezervu asi 30 l benzínu, že se tak stalo be jakéhokoli příkazu se strany žalovaného konsumu nebo jeho správce Františka P., dále že šofér Roman B., který automobil řídil, měl stran něho povinnost naříditi vše, čeho bylo třeba, a že jako šofér, který vykonal šoférskou zkoušku dne 14. prosince 1929, musil věděti a také věděl, jak je třeba zacházeti s benzinem; konečně že bylo věcí šoféra postarati se o automobil a pohonné hmoty a že žalovaný Roman B. jako odborník s šoférskou zkouškou zastával funkci, aby benzin naložil na auto a všechno prohlédl. Tímto přednesem bylo žalovanou stranou připuštěno, že žalovaný Roman B. měl povinnost řádně se postarati o benzin při jeho dopravě, zvláště že měl též při tom všechno prohlédnouti. Při závěru odvolacího soudu, jako by nebylo lze od něho jako zaměstnance z kategorie dělníků požadovati, aby odpovídal též za vadnost uložení benzínu za dopravy a aby odepřel svému zaměstnavateli dopravu benzínu, byl uvedený přednes žalované strany neprávem pomínut. Tyto skutečnosti samou žalovanou stranou přednesené může však i nejvyšší soud přímo položití za základ svého právního posouzení věci se zřetelem na ostatní zjištěné skutečnosti, jmenovitě co do způsobu zabalení skleněného balonu s benzinem při jeho dopravě. Na uvedeném skutkovém podkladě uznává nejvyšší soud, že se žalovaný Roman B. provinil zanedbáním své povinnosti, aby dbal po čas dopravy na řádné opatření dopravovaného benzínu. Tuto povinnost měl ovšem podle povahy věci nejen po čas dopravy benzínu na autě, ale i po celou dobu, kdy benzin k dopravě od jiné odpovědné osoby převzal až dotud, než by z jeho opa-

trování převzala řádně benzin jiná osoba odpovědná za další manipulaci s ním; měl tedy tuto povinnost i při tom, když jeho závozník František N. odnášel benzin od automobilu k uskladnění v místnostech konsumu v M. Základní zjištěnou příčinou výbuchu, k němuž při tomto odnášení benzinu došlo, bylo, že benzin vytekl z rozbitého balonu; příčinou tohoto vytečení benzinu však podle zjištění nižších soudů bylo, že benzin nebyl uložen bezpečně v kovové nádobě, nýbrž že byl dán do skleněného balonu řádně před tím neprohlédnutého a nedostatečně zabaleného. Řádné opatření dopravovaného benzinu, tudíž též dohled na to, zda je pro bezpečnou dopravu dostatečně zabalen, bylo povinností žalovaného Romana B., zvláště též proto, že benzin byl dopravován do M. k tomu účelu, aby byl rezervou pro jízdy nákladního automobilu řízeného žalovaným Romanem B. O řádné opatření takového benzinu se musil již podle své šoférské funkce především postarati žalovaný šofér sám. Opominutí této jeho povinnosti je tudíž v příčinné souvislosti s nastalým výbuchem, a odpovídá proto pro své opominutí žalovaný Roman B. podle §§ 1295 a 1297 obč. zák. za škodu výbuchem benzinu žalobci způsobenou. Nemá významu, že při tom bylo snad i spoluzavinění druhé osoby, jmenovitě usmrceného závozníka N., jenž podle tvrzení žalovaného šoféra skládal balon s automobilu a do konsumu jej odnášel proti jeho zákazů; takovéto jednání N-ovo přistoupilo k nedbalosti žalovaného Romana B. jako další mezipříčina, kterou však nebyla nijak přerušena příčinná souvislost mezi nedostatečným způsobem zabalení dosti značného množství výbušného benzinu ve snadno porušitelné skleněné nádobě a mezi výbuchem. Podle zjištění učiněných nižšími soudy na základě znaleckého posudku byl benzin zasílán v nádobě nevyhovující podle zákonných předpisů a platných zvyklostí bezpečnosti osob a majetku, a mimo to byl obal balonu nedostatečný. Za to však odpovídal podle přednesu žalované strany právě žalovaný Roman B. Že mu jako šoférovi musila býti známa nebezpečnost benzinu jako látky snadno výbušné a též nebezpečí rozbití těžkého, nedostatečně opatřeného, skleněného balonu při dopravě, netřeba šířeji doličovati. Odpovědnosti za rozbití balonu a vylití benzinu nedostatečně opatřeného ho nezbavuje ani tvrzený zákaz daný závozníkovi N., aby benzin s automobilu sám neskládal a neodnášel, neboť takto nebylo dostatečně čeleno nebezpečí, které hrozilo z vadného zabalení skleněného balonu. Žalovaného Romana B. nemůže zbaviti odpovědnosti ani poměr k jeho zaměstnavateli zdůrazněný odvolacím soudem, jako by nebylo lze na něm požadovati vytčené povinnosti proto, že jest jen z kategorie dělníků; vždyť podle uvedeného přednesu žalované strany bylo to právě úkolem žalovaného šoféra, aby se postaral o zajištění bezpečné dopravy, a tato svěřená povinnost byla též přiměřená jeho schopnostem a zaměstnání jakožto šoféra. Správně poukazuje žalobcovo dovolání na to, že by mu jen neodolatelné donucení bylo v naznačeném směsu omluvitelným důvodem; toho se však ani on sám nedovolává. Poněvadž jsou takto splněny všechny náležitosti zavinění žalovaného Romana B., jež záleží v nesplnění povinnosti ve výkonu jeho zaměstnání mu uložené, a tím

i předpoklady povinnosti k náhradě škody podle obecného občanského zákoníka, bylo vyhověno žalobcovu dovolání stran žalovaného šoféra. K předpisům automobilového zákona nebylo při tom přihlíženo, poněvadž nešlo o událost při provozu motorového vozidla.

K II. Dovolání žalované firmy S. Z., zapsané společenstvo s ručením omezeným v K., není odůvodněno. Není tu ovšem základ k jejímu odsouzení v tom, co uvedl odvolací soud, že totiž společenstvo jako právnická osoba odpovídá za zavinění žalovaného Františka P. jako svého orgánu, zvláště když podle toho, co bude uvedeno ad III., nebylo zavinění tohoto žalovaného ani shledáno. Odpovědnost žalované firmy však má svůj základ v předpisu § 1315 obč. zák. pro nezdatnost jejího zaměstnance závozníka Františka N., o kterou se žaloba též opírala. Není sporné, že jmenovaný závozník byl jako závozník ve službách žalované firmy při tom, když benzin skládal s automobilu a odnášel jej, a že to dělal pro žalovanou firmu, která ho tudíž ve vlastnosti závozníka použila k tomuto úkolu. Není rozhodující, zda měl býti benzin složen v M. nebo v L., když je jisto, že byl dopraven na to místo, kam jej chtěl závozník N. uložit pro žalovanou firmu k účelu, aby ho bylo upotřebeno při jízdách automobilem žalované firmy při práci, kterou svým zaměstnancům nařídila. Nezáleží na tom, zda dostali též výslovný příkaz k tomu, aby si vzali rezervní benzin; stačí, že si vzali benzin k tomu účelu, aby mohli bezpečně provést uložený úkol. Není potřebí ani zjišťovati, jak k vylití benzínu došlo, neboť lze při posouzení odpovědnosti žalované firmy též vyjítí již z jejích údajů, že N-ovi koš s balonem a benzinem zachytil při skládání o knoflík a že se tak stalo, že láhev nebyla složena na zemi zvolna, ale že se N-ovi vysmekla a upadla. I z uvedeného způsobu manipulace závozníka N-a, jak ji žalovaná firma připouští, a z tohoto jednoho případu nutno usouditi na nezdatnost N-ovu ve smyslu § 1315 obč. zák. Hledíc na tuto nezdatnost odpovídá žalovaná firma jako jeho zaměstnavatelka, která ho k uvedenému úkonu užila, za škoda N-em při tom způsobenou. Došlo k ní nikoli pro náhodu v osobě N-ově, jak se snaží dovoditi žalovaná firma, ale z hrubé viny N-ovy. Ta záleží v souzené věci v tom, že N. sám skládal s automobilu a odnášel nedostatečně opatřený, snadno rozbitelný, těžký demijon s obsahem 30 l výbušného benzínu, ač mu to podle přednesu žalované strany šofér Roman B. dokonce zakázal; nebyl by to směl však dělati, kdyby byl při povinné opatrnosti, jaká se na něm mohla důvodně žádati, uvážil, že i malá překážka při odnášení těžkého břemene jedním člověkem může snadno způsobiti rozbití skleněného demijonu, naplněného výbušným benzinem, a tak způsobiti nebezpečí jeho výbuchu; i jen při malé míře opatrnosti by si byl uvědomil, že při značném množství benzínu v balonu a při tom, že byl dopravován na místa lidmi obydlená, bylo nebezpečí výbuchu spojeno s velkým nebezpečím škody na lidských životech, zdraví i majetku. Že závozník N. nedbal dotčených nápadných velmi nebezpečných okolností, svědčí o tak vysokém stupni jeho nedbalosti, že i jeden takovýto její případ stačí k tomu, aby se uznalo na jeho nezdatnost podle § 1315 obč. zák. Při tomto posouzení

věci jsou bezvýznamná všechna tvrzení dovolání o vadnosti řízení, jak se o nich stala již výše zmínka, zejména jak přesně k výbuchu došlo, zda bylo potřeba, aby šofér se závozníkem s sebou brali benzin do rezervy, stalo-li se tak na nějaký příkaz, a též zda žalovaná firma měla zásobu jiných nádob; v souzené věci je rozhodující neopatrnost v zacházení s nádobou, jaké bylo skutečně k dopravě užito. Nezávažné je dále pro odpovědnost žalované firmy vše, co se uvádí v dovolání o postačitelnosti zabalení balonu při dopravě automobilem, neboť závozníkova nezdatnost se ukázala při odnášení balonu a žalovaná firma odpovídá právě pro tuto jeho nezdatnost, jak bylo blíže vyloženo, už podle toho, jak si při odnášení balonu počínal. Ani to, že závozník N. snad neuposlechl příkazu šoféra Romana B., aby sečkal se skládáním balonu s automobilem, nesvědčí nikterak ve prospěch žalované firmy, nýbrž spíše v její neprospěch, neboť právě tím projevil závozník N. vyšší stupeň nezdatnosti, když přes zákaz konal nebezpečnou práci sám. Otázku, zda anebo do jaké míry byl či nebyl nezdatný i šofér Roman B. (ve vztahu k odpovědnosti žalované firmy jako zaměstnavatelky ve smyslu § 1315 obč. zák.), netřeba již řešiti, neboť její odpovědnost jest již dostatečně odůvodněna nezdatností závozníka N-a. Tím jsou vyvráceny výtky dovolání, uplatněné z důvodu vadnosti řízení a nesprávného právního posouzení. I tvrzený rozpor se spisy týká se jen právního posouzení věci v otázce, šlo-li při neštěstí o náhodu v osobě závozníka N. Bezdůvodné dovolání žalované firmy bylo tudíž zamítnuto.

K III. Dovolací soud shledal z důvodu nesprávného právního posouzení oprávněným dovolání žalovaného Františka P. Jeho vinu vyvodily nižší soudy z jeho vlastnosti jako administrativního a obchodního vedoucího konsumu především z toho, že se nepostaral o potřebné nádoby k bezpečné dopravě benzinu. Podle dosud platného § 14 č. 6 min. nař. č. 12/1901 ř. z. nelze však považovati za vyloučenou dopravu minerálních olejů první třídy na silnici i ve skleněných balonech, ovšem za šetření opatrnosti tam předepsané. Tato opatrnost tu náležela jiným osobám, které s balonem přímo manipulovaly a měly povinnost, když upotřebily balonu, aby jej při tom náležitým způsobem podle dotčeného předpisu opatřily. Vina žalovaného vedoucího konsumu není ani v tom, že do služeb konsumu přijal neopatrného Romana B-a a závozníka N-a, neboť mu jejich neopatrnost, projevená v souzeném jednom případě, nemusila býti předem zjevna. Nelze mu přičítati za vinu ani to, že nepoučil šoféra Romana B. o zacházení s benzinem, poněvadž právě u něho mohl právem podle jeho povolání předpokládati, že jest náležitě obeznámen se zacházením s benzinem a že je si vědom povinnosti a míry opatrnosti při tom nutné. Vždyť právě proto byl Roman B. jako odborník sám především odpovědný za řádnou dopravu benzinu, kterého měl upotřebiti při provozu automobilu jemu k obsluze svěřeného. Ani za jednotlivý případ závozníkovy neopatrnosti nemůže býti vedoucí konsumu jen s hlediska jeho všeobecného dozoru činěn odpovědným, neboť sám žalobce přednesl, že žalovaný František P. ani nevěděl o naložení láhve s 35 l benzinu, a nedokázal, že by bylo jeho

povinností jako vedoucího konsumu starati se do podrobností též o řádné provedení jednotlivých úkonů při dopravě uvedeného množství benzínu, o jaké tu šlo. S poučením závozníka mohl se pak právem spolehnouti na osobu, která upotřebila závozníka k manipulaci s benzinem v oboru jí přikázané práce a odpovědnosti. Poněvadž v žádném směru žalobou uplatňovaném nebyla shledána vina žalovaného Františka P., bylo jeho dovolání vyhověno.

Čís. 16386.

Směnou půdy zabrané za půdu nezabranou na základě dohody nemohou býti dotčena práva třetích osob ke směněnému pozemku, nepodléhajícímu záboru. Podle dohody o směně pozemků a přidělové listiny nelze povolití odepsání záboru nepodléhajícího pozemku bez závad a převedení jeho do jiné vložky, nebylo-li připojeno propouštěcí prohlášení osob, pro něž vázla před poznámkou zamýšleného převzetí věcná práva.

Ustanovení § 31 náhr. zák. č. 329/1920 ve znění zák. č. 220/1922 Sb. z. a n. platí pro věcná práva, která nejsou z pozemkové knihy nebo zemských desk patrna, předpisy §§ 26 a 28 téhož zák. pouze pro majetek zabraný státem podle zák. č. 215/1919 Sb. z. a n., nikoliv však pro pozemky získané směnou.

(Rozh. ze dne 13. října 1937, R I 730/37.)

Dohodou o směně ze dne 11. října 1935, č. j. 20.600/3-I/2-142, směnilo ministerstvo zemědělství s Františkou R-ovou její pozemek č. kat. 293 ve vložce č. 96 v S. za pozemek č. kat. 434/53 v Z. ve vložce č. 808 z. d., pocházející z velkého pozemkového záboru velko-
statku L. Alberta M. T.-T. a L., a přidělovou listinou z téhož data, č. j. 176.856/32-I/2, přidělilo směnečný pozemek č. p. 293 třem skupinám drobných přidělců. Pod datem 21. března 1935 byla ve vložce č. 96 v S. zapsána poznámka zamýšleného převzetí Státním pozemkovým úřadem. V té době vázly knihovně na této nemovitosti služebnosti bytu a práva zástavní pro pohledávky různých osob, zejména zástavní práva pro pohledávky Občanské záložny v L., vložená v době od 13. dubna 1926 do 12. ledna 1931. Dne 15. října 1935 podalo ministerstvo zemědělství knihovní žádost, aby podle sumárního výkazu dělených parcel, situačního plánu, shora uvedené dohody o směně a přidělové listiny bylo provedeno rozdělení parcely č. kat. 293 na pozemky p. č. 293/1, 293/2 a 293/3, aby tyto pozemkové částice byly z dosavadní vložky č. 96 z á v a d p r o s t ě odepsány a převedeny do nově zřízených tří vložek a aby bylo k nim vloženo právo vlastnické pro různé přidělce. propouštěcí prohlášení hypotekárních věřitelů a jiných oprávněných nebyla připojena. K n i h o v n í s o u d (okresní soud v L.) zamítl návrh. R e k u r s n í s o u d vyhověl návrhu.

Nejvyšší soud k rekursu knihovní věřitelky O. záložny v L. obnovil usnesení soudu první stolice.